

Beredskabsstyrelsen

Att.----

31. marts 2020

Brandhaner – opfordring til fælles indsats og rettidig omhu

Beredskabsstyrelsen, kommunerne og de almene vandforsyninger har en interesse i de tusindvis af brandhaner, som findes i det ganske land. Efter vores opfattelse bør der være en fælles forståelse af rettidig omhu, der sikrer, at alle brandhaner bliver håndteret på en forsvarlig måde både i et miljø- og sundhedsmæssigt perspektiv.

DANVA og Danske Vandværker vil derfor konkret opfordre Beredskabsstyrelsen til i den nærmeste fremtid at anbefale kommunerne og de kommunale beredskaber, at der sker en afprøvning og vedligeholdelse af alle brandhaner to gange årligt. Det omfatter også de brandhaner, der ikke indgår i det aktive beredskab, da disse overflødige, ikke-vedligeholdte brandhaner udgør en særlig risiko for lækage og dermed forurening af drikkevandet.

Vi mener i øvrigt, at der bør udarbejdes en vejledning, hvor de nævnte anbefalinger indgår.

Fra DANVA og Danske Vandværkers side indgår vi meget gerne i en dialog om ovennævnte, herunder hvilke muligheder for handling, I ser fra styrelsens side, samt tidsperspektivet for en eventuel indsats.

Uddybning

Brandhaner som en forsyningsmæssig udfordring

Almene vandforsyninger har en lovbaseret forpligtigelse til at sikre drikkevandskvalitet i det leverede vandⁱ. Siden 2014 har det tilmed under strafansvar været pålagt forsyningerne at udarbejde et ledelsessystem, som bidrager til at forebygge forurening af drikkevandet, og i den forbindelse er brandhaner en mulig forureningskildeⁱⁱ.

Utætheder på ledningsnettet, der fører frem til brandhaner, er u hensigtsmæssige ud fra en ressourcemæssig, afgiftsmæssigⁱⁱⁱ og kvalitetsmæssig betragtning. Er der hul på en installation, så vandet trykkes ud, kan vand af ikke-drikkevandskvalitet også suges ind ved vakuum.

Hvis en brandhane ikke er i brug, kan det stillestående vand i installationen frem til hanen også udgøre en fare ved, at det blandes sammen med vandet, der løber i forsyningens ledninger. Risikoen er særlig stor, hvis brandhanen ikke vedligeholdes og udskylles jævnligt.

Reguleringen og økonomi

Omkring 2003 skete der en deregulering på brandhaneområdet, og Beredskabsstyrelsen har i dag alene anbefalinger i forhold til afprøvning, når der er tale om brandhaner, der indgår i det aktive beredskab. Der er/har derudover været udbredt usikkerhed lokalt i forhold til de lovgivningsmæssige rammer for ansvar og finansiering i relation til brandhaner.

Efter vores bedste vurdering forholder det sig således, at der ingen juridisk usikkerhed er i forhold til, at kommunalbestyrelsen/beredskabet har ansvaret for brandhanerne, herunder etablering og vedligeholdelse m.m. Forpligtigelsen er baseret på § 15 i beredskabsloven og uddybet i det af kommunalbestyrelsen godkendte regulativ/leveringsbetingelser, der angår vilkårene for at være forbruger hos forsyningen. Efter vores opfattelse omfatter ansvaret også sløjfning, selvom dette ikke står eksplicit; ansvaret følger af vedligeholdelsesforpligtelsen. Denne opfattelse er i øvrigt i tråd med den uddybning, der lå i et ældre cirkulære fra 1976, hvoraf det fremgik, at det var beredskabsinspektøren, der lavede indstillinger til kommunalbestyrelsen om det fremtidige behov for nyetablering eller nedlæggelse af brandhaner iv.

Aktuelt er hovedudfordringen, som vi forstår det, at der ikke er midler hos de lokale beredskaber til at nedlægge overskydende brandhaner – og heller ikke til at gennemføre et eftersyn af disse, eftersom det er et lokalpolitisk spørgsmål, hvor mange midler kommunalbestyrelsen overfører til beredskabet og dets arbejde.

DANVA-undersøgelse og konstruktiv dialog med KL

DANVA-undersøgelsen fra 2019^v påpeger især et omfattende lækageproblem i relation til brandhaner, som ofte har relation til overflødige brandhaner, der tilmed synes at være i et planlægningsmæssigt tomrum. Dertil kommer, at der generelt synes at mangle planer for det nødvendige tilsyn og afprøvning/vedligeholdelse af eksisterende brandhaner samt sløjfning af de overflødige.

Afslutningsvis skal det nævnes, at foreningerne i foråret 2020 har haft en konstruktiv dialog med KL, og der er enighed om, at der er udfordringer, som skal håndteres, og at KL - ligesom vandværksforeningerne - vil opfordre til samarbejde og planlægning lokalt. I den forbindelse ville det være optimalt, om Beredskabsstyrelsen ligeledes kom med en understøttende udmelding

Med venlig hilsen

Susanne Vangsgård
DANVA

Ida Ruge-Andersen Friis
Danske Vandværker

ⁱ Drikkevandsbekendtgørelsen nr. 1070/2019

ⁱⁱ Bekendtgørelse om kvalitetssikring på almene vandforsyningsanlæg 132/2013 kombineret med By- og Landskabsstyrelsens vejledning om dokumenteret drikkevandssikkerhed.

ⁱⁱⁱ Lækager er udtryk for spild, hvoraf forsyningerne skal betale statsafgift for den del, der overstige 10%, se lov om afgift på ledningsført vand nr. 962/2013

^{iv} Cirkulære om vandforsyning til brandslukning nr. 155/1976

^v DANVA artikel 19.02.2020, <https://www.danva.dk/lovstof/vandreformen-og-drift-af-vandselskaber/diverse-informationer/brandhaner-er-en-mulig-kilde-til-forurening-af-drikkevandet/>